

USTAVNI SUD REPUBLIKE HRVATSKE

Na temelju članka 11. točke 11. Poslovnika Ustavnog suda Republike Hrvatske („Narodne novine“, broj 181/03., 16/06. i 30/08.) Ustavni sud Republike Hrvatske, na sjednici održanoj 6. listopada 2009., donio je

PROTOKOL

O OBLICIMA SURADNJE USTAVNOG SUDA REPUBLIKE HRVATSKE S VENECIJANSKOM KOMISIJOM VIJEĆA EUROPE

I. OPĆE ODREDBE

1. Suradnja Ustavnog suda Republike Hrvatske (u daljnjem tekstu: Ustavni sud) i Komisije za demokraciju putem prava Vijeća Europe (u daljnjem tekstu: Venecijanska komisija) ostvaruje se:
 - 1) postavljanjem pitanja Venecijanskom forumu radi brze razmjene informacija o slučajevima pred Ustavnim sudom (*speedly exchange information relating to pending cases*),
 - 2) upućivanjem zahtjeva za davanje *amicus curiae* mišljenja (*amicus curiae opinion*),
 - 3) sudjelovanjem Ustavnog suda u postupku u povodu zahtjeva za ustavnopravnu pomoć (*constitutional assistance*), odnosno za davanje mišljenja (*opinion*),
 - 4) odgovaranjem na pitanja upućena putem Venecijanskog foruma,
 - 5) sudjelovanjem u ostalim aktivnostima Venecijanske komisije.

II. POSTAVLJANJE PITANJA VENECIJANSKOM FORUMU

a) Cilj

2. Cilj ovog oblika suradnje jest brza razmjena informacija između Ustavnog suda i drugih ustavnih sudova, odnosno drugih sudova koji obnašaju ustavnosudsku jurisdikciju o slučajevima koji su pred njim u postupku rješavanja.

b) Predmet i formuliranje pitanja

3. Pitanje koje se želi proslijediti Venecijanskom forumu treba se odnositi na ustavnopravni problem u konkretnom ustavnosudskom predmetu kojeg je rješavanje na Ustavnom sudu u tijeku. Pitanje se treba odnositi na sudsku praksu ustavnih i drugih sudova koji obnašaju ustavnosudsku jurisdikciju, dakle treba biti ustavnopravne naravi (u materijalno-pravnom smislu). Pitanje se može odnositi i

na opće informacije o djelatnosti tih sudova (primjerice na: postupak pred sudom, proračun suda, odnose s medijima i dr.).

4. Prije upućivanja pitanja Venecijanskom forumu potrebno je utvrditi postoji li već odgovor na njega u CODICES bazi podataka Venecijanske komisije koja sadrži odluke ustavnih (i drugih) sudova (<http://www.codices.coe.int>).
5. Pitanje treba biti formulirano jasno i sadržavati sve elemente koji omogućuju ovlaštenim osobama drugih ustavnih sudova da ga pravilno razumiju, jer o tome ovisi kvaliteta danih odgovora.
6. Uz postavljeno pitanje potrebno je dostaviti i kratak opis predmeta radi njegova lakšeg razumijevanja te odrediti rok za dostavu odgovora (u pravilu od dva do četiri tjedna, ovisno o složenosti pitanja).

c) Postupak postavljanja pitanja i dostavljanja odgovora

7. Sastavljanje pitanja na hrvatskom jeziku zadaća je suca izvjestitelja i ustavnosudskog savjetnika koji radi na predmetu.
8. Sudac izvjestitelj dostavlja pitanje predsjedniku Ustavnog suda s prijedlogom da ga se uvrsti na dnevni red stručnog sastanka radi razmatranja.
9. Ako se nakon razmatranja pitanja na stručnom sastanku zaključi da se predloženo pitanje uputi Venecijanskom forumu, zaključak se, zajedno s prihvaćenim tekstom pitanja, dostavlja ustavnosudskom savjetniku zaduženom za vezu s Venecijanskom komisijom (*liaison officer*) (u daljnjem tekstu: savjetnik za vezu).
10. Savjetnik za vezu prevodi pitanje na engleski jezik i dostavlja ga predsjedniku Ustavnog suda, sucu izvjestitelju i ustavnosudskom savjetniku u predmetu te ga nakon odobrenja predsjednika Ustavnog suda šalje ovlaštenoj osobi Venecijanske komisije.
11. Ako savjetnik za vezu od ovlaštene osobe Venecijanske komisije primi odgovor da se pitanje neće proslijediti Forumu, o tome, kao i o razlozima zbog kojih je pitanje odbijeno, obavještava predsjednika Ustavnog suda, suca izvjestitelja i ustavnosudskog savjetnika u predmetu.
12. Kad savjetnik za vezu primi odgovor na postavljeno pitanje Ustavnog suda, dostavlja ga bez odlaganja predsjedniku Ustavnog suda, sucu izvjestitelju i savjetniku u predmetu.

III. UPUĆIVANJE ZAHTJEVA ZA DAVANJE *AMICUS CURIAE* MIŠLJENJA

13. Ustavni sud može od Venecijanske komisije tražiti *amicus curiae* mišljenje o poredbenim ustavnim i međunarodnim pravnim pitanjima.
14. Zahtjev za davanje *amicus curiae* mišljenja podnosi se Venecijanskoj komisiji onda kad se želi njezina ocjena o apstraktnom pravnom pitanju, koje se postavilo

pred Ustavnim sudom, u svjetlu europskih pravnih standarda. U zahtjevu se ne traži mišljenje Venecijanske komisije o ustavnosti određenog domaćeg zakona niti njezina interpretacija ustavne ili zakonske odredbe domaćeg prava.

15. Na postupak upućivanja zahtjeva za davanje *amicus curiae* mišljenja primjenjuju se točke 7. do 12. ovog Protokola.

IV. SUDJELOVANJE U POSTUPKU U POVODU ZAHTJEVA ZA USTAVNO-PRAVNU POMOĆ

16. Ustavni sud može se na odgovarajući način uključiti u postupak koji provodi Venecijanska komisija u povodu zahtjeva Republike Hrvatske ili drugog ovlaštenog subjekta za ustavnopravnu pomoć u postupku pripreme i donošenja zakona koji su važni za demokratsko funkcioniranje institucija.
17. Ustavni sud može Venecijanskoj komisiji uputiti i vlastitu inicijativu za ustavnopravnu pomoć iz točke 16. ovog Protokola.
18. Odluka o sudjelovanju Ustavnog suda u postupku donosi se na Sjednici Ustavnog suda.
19. Odlukom iz točke 18. ovog Protokola utvrđuje se oblik i opseg sudjelovanja Ustavnog suda u postupku te druga pitanja od značenja za postupak.

V. ODGOVARANJE NA PITANJA UPUĆENA PUTEM VENECIJANSKOG FORUMA

20. Odgovore na pitanja koja ustavni i drugi sudovi upute Ustavnom sudu putem Venecijanskog foruma priprema savjetnik za vezu Ustavnog suda. O postavljenom pitanju savjetnik za vezu obavještava suce Ustavnog suda.
21. Prijedlog odgovora savjetnik za vezu dostavlja predsjedniku Ustavnog suda i glavnom tajniku.
22. Nakon što se predsjednik Ustavnog suda suglasi s prijedlogom odgovora savjetnik za vezu šalje odgovor Venecijanskom forumu.

VI. SUDJELOVANJE U OSTALIM AKTIVNOSTIMA VENECIJANSKE KOMISIJE

a) Organiziranje konferencija i seminara

23. Ustavni sud može u suradnji s Venecijanskom komisijom organizirati Konferenciju glavnih tajnika ustavnih sudova i sudova jednakih nadležnosti (*Conference of Secretaries General of the Constitutional Courts and Courts of equivalent jurisdictions*).

24. Ustavni sud može u suradnji s Venecijanskom komisijom organizirati UniDem seminare i seminare na području Republike Hrvatske o pitanjima važnim za ustavno sudovanje.
25. Odluku o organizaciji konferencija i seminara iz točaka 24. i 25. ovog Protokola donosi Sjednica Ustavnog suda na prijedlog predsjednika Ustavnog suda.

b) Sudjelovanje na seminarima i druge aktivnosti

26. Ustavni sud sudjeluje u UniDem CAMPUS seminarima u okviru projekta "Unidem – Universities for Democracy - Campus" na kojima se državni i javni službenici stručno usavršavaju u pojedinim pravnim područjima kao što su zaštita ljudskih prava i temeljnih sloboda, uključujući prava nacionalnih manjina, načelo vladavine prava, načelo dobre vladavine, pitanja vezana uz pristup Europskoj uniji i slično.
27. Ustavni sud sudjeluje i u ostalim aktivnostima Venecijanske komisije.
28. Odluku o sudjelovanju na seminarima i u ostalim aktivnostima iz točaka 27. i 28. ovog Protokola te o osobama koje u ime Ustavnog suda sudjeluju u njima donosi predsjednik Ustavnog suda.
29. Osobe koje su u ime Ustavnog suda sudjelovale u seminarima i aktivnostima iz točaka 27. i 28. ovog Protokola podnose o njima izvješće sucima Ustavnog suda.

VII. ZAVRŠNE ODREDBE

30. Sva pitanja i odgovori iz točaka II. i V. ovog Protokola pohranjuju se u elektroničkoj bazi Ustavnog suda "Lotus Notes" pod nazivom "Venecijanski forum".
31. Sastavni dio ovog Protokola čini "Dodatak Protokolu o oblicima suradnje Ustavnog suda Republike Hrvatske s Venecijanskom komisijom Vijeća Europe" u kojem su sadržani primjeri iz prakse Ustavnog suda i Venecijanske komisije o pojedinim oblicima suradnje.
32. Ovaj Protokol objavit će se na oglasnoj ploči Ustavnog suda.

Broj: SuT-A-13/2009
Zagreb, 6. listopada 2009.

PREDSJEDNICA

prof.dr.sc. Jasna Omejec, v. r.

DODATAK

PROTOKOLU O OBLICIMA SURADNJE USTAVNOG SUDA REPUBLIKE HRVATSKE S VENECIJANSKOM KOMISIJOM VIJEĆA EUROPE

1. UZ TOČKU II. PROTOKOLA "POSTAVLJANJE PITANJA VENECIJANSKOM FORUMU" - primjer pravilno postavljenog pitanja Venecijanskoj komisiji

Opis predmeta

Pred Ustavnim sudom u tijeku je postupak apstraktne kontrole Zakona o javnom okupljanju. Osporenim odredbama Zakona propisano je da se mirno okupljanje i javni prosvjedi ne smiju održavati najmanje 100 metara od objekata u kojima su smješteni ili zasjedaju Hrvatski sabor, Predsjednik Republike Hrvatske, Vlada Republike Hrvatske i Ustavni sud Republike Hrvatske. Riječ je o apsolutnoj zakonskoj zabrani.

Pitanja:

1. Postoji li u Vašoj zemlji zakonska odredba koja zabranjuje održavanje javnih okupljanja najmanje 100 metara od objekata u kojima su smješteni ili zasjedaju parlament, predsjednik države, vlada i ustavni sud?

a. Je li to apsolutna zakonska zabrana?

b. Je li to samo zakonom propisana mogućnost ograničavanja javnog okupljanja o kojoj odlučuje nadležno tijelo državne vlasti u svakom pojedinom slučaju?

Ako je odgovor na gore postavljena pitanja (1. a. ili b.) "da", molimo Vas da nam dostavite relevantne zakonske odredbe i sudsku praksu (ako postoji) Vašeg Ustavnog (ili drugog) suda o tom pitanju (posebno, odluke ili samo argumente za donošenje tih odluka).

Molimo da nam se odgovori na pitanja dostave u roku od 30 dana.

2. UZ TOČKU III. PROTOKOLA "UPUĆIVANJE ZAHTJEVA ZA DAVANJE AMICUS CURIAE MIŠLJENJA" - primjeri zahtjeva iz prakse Venecijanske komisije

PRVI PRIMJER:

Pismom glavnog tajnika od 23. listopada 2008. predsjednik Ustavnog suda Gruzije zatražio je amicus curiae mišljenje o ograničenju prava gledatelja na pristup sudu protiv odluka neovisnog televizijskog i radijskog tijela (*independent broadcasting authority*) o izmjeni programa u skladu s uvjetima određenim u dozvoli za emitiranje (osobito u vezi s emitiranjem programa seksualnog ili erotskog sadržaja samo u određeno vrijeme).

Amicus curiae mišljenje u ovom predmetu Venecijanska komisija usvojila je na svom 78. plenarnom zasjedanju u Veneciji 13. do 14. ožujka 2009., URL: [http://www.venice.coe.int/docs/2009/CDL-AD\(2009\)013-e.asp](http://www.venice.coe.int/docs/2009/CDL-AD(2009)013-e.asp)

DRUGI PRIMJER:

Pismom od 12. veljače 2009. predsjednik Ustavnog suda Gruzije zatražio je amicus curiae mišljenje o sljedećim pitanjima:

1. Proteže li se zabrana retroaktivnosti u kaznenom pravu i na zastaru progona kaznenih djela (*statute of limitations for the prosecution of offences*)?
2. Je li za retroaktivnu primjenu zastare relevantno to da je u opisanim slučajevima pravo koje se primjenjivalo bilo izmijenjeno prije protoka zastare po prethodnom kaznenom zakonu, koji je bio na snazi u vrijeme počinjenja djela; nije li zastara time proširena, a ne da je ponovo nastupila?
3. Što praksa Europskog suda za ljudska prava govori o retroaktivnosti zastara u kaznenom pravu i o uvjetnoj kazni?
4. Primjenjuje li se načelo retroaktivnosti samo na kazneno materijalno pravo ili i na kazneni postupak?

Amicus curiae mišljenje u ovom predmetu Venecijanska komisija usvojila je na svom 78. plenarnom zasjedanju u Veneciji 13. do 14. ožujka 2009., URL: [http://www.venice.coe.int/docs/2009/CDL-AD\(2009\)012-e.asp](http://www.venice.coe.int/docs/2009/CDL-AD(2009)012-e.asp)

TREĆI PRIMJER:

Ustavni sud Albanije, pismom predsjednika od 26. siječnja 2009., zamolio je Venecijansku komisiju da dadne amicus curiae mišljenje o dopuštenosti referenduma o ukidanju ustavnih amandmana. U konkretnom je slučaju Središnja izborna komisija odbila organizirati referendum za ukidanje ustavnih amandmana koje je Nacionalna skupština usvojila 21. travnja 2008., iako je skupljen dostatan broj potpisa birača za održavanje referenduma. Središnja izborna komisija mišljenja je da se dotične ustavne odredbe odnose samo na ukidanje običnih zakona, a ne dopuštaju narodnu inicijativu za ukidanje ustavnih odredbi.

Ustavni sud Albanije uputio je Venecijanskoj komisiji dva pitanja:

- Može li se zahtjev za ukidanje ustavnog zakona ili ustavnih amandmana, podnesen na temelju referenduma koji su inicirali birači, temeljiti na članku 150. Ustava Albanije?
- Je li načelo iz članka 2. Ustava Albanije, koje određuje da suverenitet u Republici Albaniji pripada narodu, u skladu s odredbama članaka 177., 150. i 152. Ustava Albanije?

Amicus curiae mišljenje u ovom predmetu Venecijanska komisija usvojila je na svom 78. plenarnom zasjedanju u Veneciji 13. do 14. ožujka 2009., URL: [http://www.venice.coe.int/docs/2009/CDL-AD\(2009\)007-e.asp](http://www.venice.coe.int/docs/2009/CDL-AD(2009)007-e.asp)